

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทย

พรรคชาติไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ร่วมกันกับพรรคต้นตระกูลไทย แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการรวมพรรคเข้าด้วยกันโดยมีพรรคชาติไทยเป็นพรรคการเมืองหลัก ในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาติไทยและพรรคต้นตระกูลไทย นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑ ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ยุบพรรคต้นตระกูลไทย

นายวรรัตน์ รุ่งรัตนกลิน และนายฉัตรคม สิงห์พันธุ์ อ้างว่าเป็นประธานคณะกรรมการฟื้นฟู พรรคต้นตระกูลไทย และเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทยตามลำดับ ร่วมกันยื่นหนังสือ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ และเอกสารประกอบต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอคัดค้าน การยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยโดยคัดค้านและให้ไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ มติคณะกรรมการการเลือกตั้งที่อนุมัติการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อไปรวมกับพรรคชาติไทยโดยไม่เป็นธรรม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการไต่สวนข้อเท็จจริงนายชววิทย์ กมลวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคฝ่ายเดียว โดยไม่มีการไต่สวนสมาชิกพรรคผู้คัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทย จึงขาดความชอบธรรม ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย และพรรคต้นตระกูลไทย ในการดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๑๐๗ (๔)

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและพิจารณาวินิจฉัย และให้รับหนังสือของ นายวรรัตน์ รุ่งรัตนกลิน และนายฉัตรคม สิงห์พันธุ์ รวมไว้ในสำนวน พร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือดังกล่าว ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง พรรคต้นตระกูลไทยผู้ถูกร้องและพรรคชาติไทยในฐานะผู้เกี่ยวข้องทราบ และทำคำชี้แจง พรรคต้นตระกูลไทย ยื่นหนังสือชี้แจงคำร้องคัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทย เพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทย พร้อมหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗

ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนพรรคชาติไทยยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่ประการใดทั้งสิ้น ส่วนนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า การประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทยได้ชี้แจงในคำร้องลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ และจากการตรวจสอบผู้ยื่นคำคัดค้านการยุบรวมพรรคของพรรคต้นตระกูลไทยแล้ว ปรากฏว่า นายวรรธน์ รุ่งรัตนกลิน และนายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ มิได้เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

“มาตรา ๗๓ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

การพิจารณาและการวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคต้นตระกูลไทยได้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยโดยมีพรรคชาติไทยเป็นหลัก และพรรคชาติไทยได้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคชาติไทยโดยมีพรรคชาติไทยเป็นหลัก หัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยกับหัวหน้าพรรคชาติไทยจึงร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองตามมติพรรคดังกล่าวต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ และนายทะเบียนได้ดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ชอบแล้ว คำร้องของคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทยต่อศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีสถานะทางกฎหมายอย่างไร อีกทั้งปรากฏว่า ผู้ลงนามในคำร้องมิได้เป็นกรรมการบริหารพรรคฯ หรือเป็นสมาชิกพรรคฯ และไม่ปรากฏว่า มีอำนาจหน้าที่ในฐานะใด จึงเป็นคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถพิจารณาได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง และมาตรา ๗๓

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ